

ROBERT MARIĆ

HOTEL IZGUBLJENIH DUŠA

Pucketanje slanog šljunka pod težinom zbunjene snenosti i tjeskobe. Koraci. Tvoji, a kao da to netko drugi, tebi nepoznat gazi. Ne osjećaš ih. Čuješ jedino njihovu krutu pjesmu. Ravnodušnost. Kao da to nije nekada bilo tvoje omiljeno šetalište, na kojemu si se, uz oštar miris joda, opuštao i bježao od napete i ubrzane svakodnevice.

Koliko je to već vremena prošlo? Jedna? Dvije? Četiri! Četiri godine nisi tu prošao? Do hotela i natrag. Je li moguće? Sva ona zavijanja sirena, zaglušujuća buka eksplozija i zrakoplova u obrušavanju, plač i jecaji žena i djece, skloništa, puška u rukama... Sve to zbiveno u kratki, ubrzani film; fragmenti bez redosljeda. Vrijeme tada nije ni postojalo, ni redosljed. Bilo je važnijih stvari - životi, životi, životi.

Četiri godine? Četiri dana?

Nadolazeće jugo polako prekriva kamene osamljenike, odvojene tisućljetnim procesima od obale. Pogled na ritmično ljuljuškanje valova odvodi te na tren u sve one, ne tako davne dane - a kao da je prošlo četiri stotine godina - dane ugodne mješavine mirisa raznih ulja i masti za sunčanje. Njemački, češki, poljski, švedski... Razdraganost utrobe i ljepota obnaženosti žena na pijesku, prostrtih po sunčevu blještavilu. I sunčeve zrake su tada bile veselije i razdraganije. Dječja vika je značila radost, daleko od straha. Brončani spavači okupirali bi sve to kamenje, čija te praznina ponovno dovodi u sadašnjost i škripu vlastitih koračaja. Nitko tada nije ni znao kako zvuči sirena za zračnu opasnost. Nitko tada nije ništa znao.

Dok se zvuk koraka približava hotelu, prljava igla se zabada u nepoznatu venu i puni je lažnim bijegom od sebe sama. Praviš se da ne primjećuješ usahlog mladića na stijeni za kojega ti ne postojiš. Mladić koji upravo ulazi u tebi nepoznat svijet.

Koračaji sada poprimaju drugačiju, reklo bi se ugodniju boju. Boju starog zlata. Svi, čitav tvoj mikro svijet dragih osoba. Živi i mrtvi. Odrastao si na tom pijesku boje zlata, odmah uz hotel.

Hotel. Izranjavan i nijem. Miris ulja za sunčanje sad se potpuno izgubio i svu onu razdraganost i žive boje kupača u rajskom okružju zamijenili su izgubljeni pogledi sumornih staraca zagledanih nekamo daleko, daleko u prošlost nepuštenih domova. Dvije žene u crnini sjede na klupici i gledaju te čudno - ili pak kroz tebe gledaju nekamo drugamo: u samo njima vidljive, materijalizirane duše svojih najmilijih kako bestežinski plutaju smirenim nebom oko njih.

Sva ona vika i krici bezbrižnosti kupača stapaju se i polako gube u kricima straha i gužve i znoja...

Vrtoglavica. Čini ti se da ćeš se srušiti u bezdan kaosa pomiješanih zvukova i slika. Četiri godine u četiri sekunde. Bestežinska bezvremenost.

- Što ti je, sinko? Jesi li bolestan? Treseš se.

Starac bez lica oslanja se o štap. U drugoj ruci drži posudu s nekakvom juhom, što li.

- Dobro mi je... ništa... samo sam malo...

- Dođi, popit ćemo kavu. Nosim unuku ručak. Moram požuriti, ne može dugo biti sam, uhvati ga napadaj.

Polusvjesno i nekako tupo pratiš naizmjenične zvukove starčevih nogu i štapa. Tup... tup...tup...

Bungalovi oko kojih je nekada raslo raznobojno cvijeće, njegovano brižnom rukom fanatičnog vrtlara, sada su ograđeni daščanim ogradicama koje čuvaju zasađene lijehe povrća, ne mareći previše za estetiku. Zgrada nasuprot, glavna zgrada, koja je služila samo za ekskluzivne, skupe goste, tužno gleda put uzbrukanog mora mnoštvom zapuštenih prozora koji

podsjecaju na uplakane oči ranjenog čudovišta.

Starac otvara vrata bungalova. Zastaješ, čekaš da ti se zjenice prošire u polumraku. Sivo je, zagušljivo. Dva uska kreveta, stolić, stolac, malo kuhalo. S kreveta, onog do zida, gledaju te dva velika, prestravljena oka. Mališan bez noge. Teško i ubrzano diše.

- Ne boj se, Stipe! Barba je dobar, neće on tebi ništa. Je li tako, barba?

- Ne boj se, Stipe! - zbunjeno ponavljaš za starcem, šokiran prizorom. Nikada nisi vidio tako sitno dijete bez noge. Mali Stipe se povlači do zida i kao da želi proći kroz njega, pobjeći.

- Smiri se, Stipe. Sve je dobro... Tako je od početka - odgovara starac na tvoj sažaljivi pogled - samo se skupi u kut, a najgore mi je kad ga uhvati napadaj, pa ne može disati. Doktor kaže da je to od nekakvog šoka, ne razumijem se ja u te stvari. Bilo je gadno, tamo gore kod nas. Tuklo je sa svih strana, nije se imalo kamo pobjeći.

Igrao se pred kućom kad je prva pukla, onako iznenada. Mislili smo da je mrtav. Jedva su ga spasili. A mater mu je pogodilo kad je išla u štalu, da će pustiti ono malo blaga neka bježi. Pucalo se, pucalo, a ništa im nismo uradili. Što im je ovo dijete našao učinilo? Vidi ga, sokola moga. Dobro je, Stipe, ništa se ti ne boj.

- A...a otac? - pitanje samo izlazi iz tebe, dok se želudac grči.

- Neki kažu da je živ, da su čuli, ali ni traga ni glasa od njega evo već četvrtu godinu. Eh, četiri godine, a kao da su četiri dana prošla... evo tu, u ovome hotelu. Prognanik, kažu. Vražji sam ti ja prognanik. Ružnog li naziva. A što se ti tako znojiš, sinko? Ma, da nisi stvarno bolestan, a? Evo, sad ću ja staviti vodu na rešo. Eh, tako ti je to, mladiću, a ja se evo borim s ovim malim. Rekli su da će mu napraviti protezu. Tek su mu četiri godine. A velik je, a, za svoje godine? Ali, sinko moj, pitam ja tebe tko će tome malom ranjenom tiču napraviti protezu za dušu? - starac bezuspješno pokušava skretanjem pogleda prikriti suze.

- Pogledaj ga, ne progovara, ne smije se... ništa, samo gleda u mene... i ono kad ga spopadne da nema zraka. Pomodri, iskolači oči... Ali, sto ja tu sad tebe... Ajd, sad će bit gotova kava. Sjedni tu na krevet, a možeš i na stolac. Gdje ti je zgodnije.

Pokušavaš se nasmiješiti dječaku, prilazeći krevetu oprezno, kao što lovac prilazi ranjenoj zvijeri, u nadi da ćeš bar na tren odagnati svu tu stravu bistrh očiju koja te sumnjičavo prati. No, to je sve samo ne smiješak.

Sjedaš na stolac, i nadalje zadržavajući nasmiješenu grimasu, dok starac stavlja kavu u uzavrelu vodu. Dječak stiska nešto među rukama, ne vidiš što od polumraka, a izraz lica mu odjednom, na neobjašnjiv način, postaje tako hladan da ti trnci prolaze kralješnicom i opet te hvata vrtoglavica. Starac govori nešto nerazgovjetno; čuješ glas, ali ne razumiješ riječi. Slika se muti. Vidiš dva dječaka bez nogu. Pa tri... pet... puna ih je prostorija sivog polumraka. Lebde oko tebe... puze po podu... izviruju ispod postelje... Gušiš se, pokušavaš disati, ali ne ide. I starac se multiplicira i počinje lebdjeti bestežinskim prostorom čiji ustajali zrak postaje sve gušći i gušći. Spušta ti se na glavu. Ustaješ usporeno, vrlo usporeno. Otvaraš vrata, izlaziš. Pokušavaš trkom pobjeći. Stojiš. Trčiš na mjestu.

Svi oni sumorni i napaćeni starci i djeca lebde oko tebe, izmiljuju iz bungalova... lica im nestaju... Pokušavaš zamoliti nekoga od njih da ti pomogne pokrenuti noge... nogu, jer stravično primjećuješ da si bez jedne noge. Ali, glas ne izlazi. Otvaraš usta u prazno, zijaš prema njima. Sve je tako usporeno, sve osim sunca koje nenormalno brzo zapada i ostavlja hladnu tamu za sobom. Mračno... i tiho. Nepostojanje.

- Mladiću! Sinko, je li ti sad bolje? Ne boj se! - mutni i nejasni obrisi starčevih bora nadvijaju se nad tvoju upitnost.

- Što... što se...? Gdje sam? Ja...

- Pozlilo ti je, srušio si se odjednom. Izgubio svijest. Ma, rekao sam ja odmah da si ti bolestan. Vidio sam na očima.

Starac ti polako skida mokri oblog s čela.

- Koliko... koliko je vremena prošlo?

- Od kada si se srušio? Nema ni deset minuta... nešto si probuncao i probudio se. A da nije i tebi ova ista bolest kao i mome malome, a? I ti si gubio zrak. Mislio sam da ćeš mi umrijeti ovdje. Dobro si me prodrmao. Samo mi je još to trebalo. Evo ti malo vode i šećera. Ajd, popij, ne budi čudan. Čekaj, kamo si se uputio! Stani, vidiš da nisi u stanju...

Drhtavost koraka ponovo je na poznatom slanom šljunku. Jugo je sve jače. More ti zapljuskuje noge. Opet ništa ne osjećaš. Ništa fizičko, nikakvo zapljuskivanje, nikakvu mokrinu nogu. Četiri godine u četiri dana. Pokušavaš dozvati u sjećanje sve one mirise ulja za sunčanje i slike obnaženih, osunčanih žena. Ne, nema ničega. Samo mališan bez noge i daha gleda te s kamena, sad već gotovo potpuno prekrivenog morem.

I dok presvlačiš svu tu slanu mokrinu sa sebe, u toploj sigurnosti zatvorene sobe, tvoje sobe, pitaš se jesi li doista bio tamo, u onom hotelu... postoji li uništena duša nedužnog mališana... tko je uništio mirise ulja za sunčanje...

Ne, ne smiješ tako. Obriši suze, napuni vreću hranom i odjećom, uzmi nešto igračaka, pođi opet sutra tamo. Povedi i djecu, neka se barem pokušaju igrati s mališanom, on je živ. Živ. Pokušaj mu vratiti barem dio izgubljene duše.

- Djeco, sutra idemo u šetnju. Posjetit ćemo jednoga bracu.

- Tata, zašto su ti oči crvene?

- Od vjetra. Jako je jugo vani.